

Kool, kus iga õpilane leiab ennast üles

Loo autor: Anne Põder

Fotod: Annika Crasta

30. mai 2020

Järvamaa Teataja

Vodja kooli õuele astudes ei reeda esmapilgul miski vanas mõisamajas pulbitsevat energiat ja loovust, mis toob õpilastes välja nende parimad küljed, annab meelerahu ning suuna tulevikku. Just selliseks on Järvamaa ainus erakool arenenud 15 aastaga.

- Koolielu kulgeb omas tempos
- Õpilased tunnevad vabadust olla nemad ise
- Keskkonnateadlikkus ja taaskasutus hoitakse au sees

Peaaegu kõik need 15 aastat Vodja koolis töötanud Riina Põldvee ütles, et kool on selle aja palju arenenud ja kasvanud ühtseks koolipereks. Vodja inimesed ehk siis õpetajad, õpilased, kooli töötajad ja lastevanemad hoiavad kokku. "Meile meeldib mõelda, et Vodja on erilise elustiiliga väike kogukond, mis on parasjagu just seda nägu, millised inimesed sinna kuuluvad," sõnas ta. Kui aga algusaegadesse tagasi

minna, siis tegelikult oli ja on ka praegu Põldvee sõnul kooli eesmärk õpetada rahulikumat koolikeskkonda vajavaid lapsi.

"Tavalist kooli polnud mõtet teha. Neid on Eestis ja ka Järvamaal küllalt. Head pelgupaika neile, kes suurde kooli hästi ei sobitu või vajavad edenemiseks individuaalsemat lähenemist aga polnud," meenutas ta.

Nii saigi Vodja koolist ehk ametliku nimega Rocca al Mare kooli individuaalõppe keskusest 15 aastat tagasi Järvamaa väikseim kool, kus alustas õppimist vähem kui 20 õpilast. "Tasapisi on kool kasvanud. Sel õppeaastal on kooli hingekirjas 40 õpilast. Eelmisel aastal oli 46 ja see on olnud ka läbi nende aastate kõige suurem õpilaste arv," selgitas Põldvee. Ta rõhutas, et õpilaste arvu suurenemine pole kindlasti eesmärk.

"Ega me palju suuremaks saagi kasvada, siis ei jõuaks me enam õpilastele vajalikku tähelepanu pöörata," sõnas ta ning lisas, et klasside suurus pole piiritletud. Need on täpselt nii suured kui parasjagu vaja. Mõnes klassis on kolm, mõnes viis. Kõige suurem on olnud kaheksa õpilasega klass. Aga on ka ühe õpilasega klass olnud, mis tavaliselt liidetakse siis mõne teise klassi juurde. Õpilaskodus, kus elavad kaugemalt tulnud lapsed, on ruumi 15 inimesele. Nagu väikses kohas ikka, nii on ka Vodja kooli kohta liikvel igasuguseid legende. Küll peetakse seda rikkurite kooliks, sest õppimine on tasuline. Küll raskete laste kooliks, sest õpilastel on erivajadused ja mida kõike veel. Tegelikult on Põldvee sõnul nii, et kõikidel lastel on mingid erivajadused, ka neil, kes on tublid ja targad ning tavakoolis igavlevad. "Meie koolis saavad õppida vaid sellised õpilased, kes siia sobituvad. On olnud juhuseid, kus on tulnud ja mindud, sest õpilane pole kohanenud," rääkis ta. "Aga samas on meie juures rahu leidnud ja eduka õpitee avastanud paljud stressis lapsed, kellele sinne keskkond on olnud päästerõngaks." Põldvee tõdes, et nende koolist on tuule tiibadesse saanud mitmed targad ja andekad õpilased, kelle õpingud ja karjäär on olnud muljetavaldavad

Põldvee ütles, et Vodja koolis on õpetajatel rohkem võimalusi ja oskuseid õpilastega süvitsi tegeleda. "Meie eesmärk on lapses üles leida tema tugevad küljed ning võtta sellest siis maksimum. Nii saab igaüks aimu sellest, millise tee ta võiks valida, et olla tulevikus edukas ja tunda end täisväärtusliku ühiskonna liikmena," rääkis ta.

Ka õpetajad peavad Põldvee hinnangul kooli sobituma. "See pole päris see töö, et teed oma tunnid ära ja lähed koju. See on rohkem nagu elustiil, mis haarab sind üleni endasse. Siin lüüakse käed külge kõiges olgu selleks siis ühine kartulipanek, kooliaia hooldamine, matk või perelaager," lausus ta. Suures osas annabki Vodja koolile oma näo õppetööga lõimitud looduslähedane eluviis.

See on kool, kus pannakse igal kevadel maha kartulid ning sügisel kogunetakse neid ühiselt üles võtma. Kool, kus õpilastel on tunniplaanis tund: koor või koorimine. See tähendab, et need lapsed, kes kooris ei laula, lähevad kõõki oma kasvatatud kartuleid koorima. Igal sügisel tehakse kooli hoovil sadades liitrites õunamahla, et seda koolis toidu kõrvale pakkuda ning kasvatatakse köögivilja ja maitsetaimi tagamaks maitsev toidulaud kogu kooliaastaks. Põldvee ütles, et praegu ootab kooli ees muldapanekut 60 mustsõstrapõõsast, 100 vaarikat ja 20 ploomi-, kirsi ja õunapuuistikut. Nii saab marja- ja puuviljaed tõhusat täiendust, et maitsvaid vilju talveks sügavkülma tallele panna. "Maad meil jagub ning taimede eest hoolitsemine on üks õppetöö osa," sõnas ta.

Sealjuures löövad aiatöodes kaasa ka Tallinna Rocca al Mare kooli õpilased, kes käivad Vodjal oma loodusõppe klassi tegemas. Nad elavad vahetusõpilastena kohapeal ja saavad praktilist õpet, mida neile Tallinnas pakkuda ei saaks. Samal ajal on aga Vodja kooli lapsed vahetusõpilastena pealinnas, et ammutada endasse kultuuri ja elamusi, mida tavaliselt maal ei pakuta. "See on vaid osa meie koolide omavahelisest koostööst. Tegelikult on Tallinna, Hispaania, Roostiku ja Vodja koolide side igal alal tugev. Meie eesmärgid ja väärtushinnangud on samad ning me toimime nagu üks vereringe," rääkis Põldvee.

Eriliseks teeb kooli ka hobukool. Vodja kooli ees on tall, kus elab praegu kuus hobust. Osa kooli enda omad, osa sinna elama laenatud. "Erinevatel aegadel on meil koolis kasvatatud ka kanu ja lambaid. Praegu on hobuste kõrval veel küülikud," rääkis Põldvee ja lisas, et loomad on lastele suurepärased stressimaandajad ning töö nendega on andnud väga häid tulemusi.

Läbi erinevate tegevuste koos hobustega õpivad lapsed märkama, kuulama ja tähele panema nii iseennast kui ka teisi enese ümber. Kasvab teadlikkus oma tunnetest, emotsioonidest ja harjumuspärasest ehk alateadlikust käitumisest. "Meil on nüüd olemas täieõiguslik rehabilitatsioonimeeskond, kellega saame lapsi parimal võimalikul moel depressioonist päästa," lausus Põldvee.

Teine oluline hoone koolimaja kõrval on puutöökoda, kus õpitakse taaskasutuse olulisust. "Meil on kõik tööks vajalikud masinad ja seadmed õpetaja enda konstrueeritud ning nende kasutamine tehtud õpilastele võimalikult lihtsaks ja mugavaks," selgitas Põldvee, kes ise on mööbli restaureerimise kursuse eestvedaja. Nimelt on koolis kombeks, et iga lõpuklassi õpilane taastab ühe vana tooli, kaunistab selle, istub sellele oma lõpupeol ning võtab saab selle koolist lahkudes kaasa.

Taaskasutuse väärtust saavad õpilased Põldvee sõnul tunda ka kangastelgedel vaipu kududes. Õpilaste ja õpetajate meetrite pikkused kaltsuvaibad ilmestavad nii saali, kooli koridore kui ka õpetajate tuba. "Tahtsime kooli sünnipäevaks kududa sümboolse 15-meetrise vaiba, kuid pidime selle siiski kahte ossa jagama. Praegu on saali põrandalt veidi üle kaheksa meetri pikk vaip ja sinna kõrvale tuleb teine samasugune," rääkis ta.

Pisut teistmoodi on Vodja kool ka õppetöö korraldamisel. Kõik nende koolipäevad algavad 15-minutilise hommikuringiga, mille valmistab iga kord ette üks õpilane või õpetaja. Seal võetakse teemaks südamelähedased või olulised teemad. Igaüks ise otsustab, millest rääkida tahab. See on väärtuskasvatuse veerandtund, milles löövad kaasa kõik koolipere liikmed. Ka kokk, maja perenaine ja peremees. Sealjuures on kõigil võrdne sõnaõigus.

Õppetöö tulemusi ei hinnata Põldvee selgitust mööda hinnete, vaid kümne palli süsteemis tähtedega ning õpilastel pole mitte tunnistused, vaid õpinguraamatud, kus lisaks tähtedele on iga perioodi lõpus ka Õpetaja sõnaline hinnang õpilase tööle koos edasiste soovitustega.

"Hindamise mõõdupuuks on õpilase areng," märkis ta.

Õppetöö on jagatud viide perioodi, mille lõpus saavadki õpilased hinnangud. Põldvee täpsustas, et seda siiski mitte päris kõigis õppeainetes. "Olenevalt õppeaine mahust nädalas, antakse mõnes aines hinnangud ka kaks korda aastas," sõnas ta ning rõhutas, et tegemist pole siiski erikooliga, vaid õppetöö toimub ikka riikliku õppekava alusel, kuid lihtsalt teistmoodi tempos ja viisil.

Põldvee lisas, et kooli tavade hulka kuuluvad ka igal perioodil kindla eesmärgiga korraldatavad matkad, lauluvõistlused, kus löövad kaasa kõik õpilased, jõulu- ja kevadnäidendite lavastamised, kus oma roll (kasvõi lavatagune) on igal õpilasel ning oma kätega meisterdatud kultuuripäeviku pidamine, kuhu õpilane kannab õpetaja näpunäiteid järgides sisse kõik oma kultuurielamused.

Need on vaid mõned seigad Vodja kooli argipäevast, mida on 15 pikka aastat vorminud. "Aga midagi pole kivisse raiutud. Me oleme pidevas muutumises. Kool on parasjagu just seda nägu, nagu on siin õppivad õpilased," rõhutas Põldvee. "Oleme jätkuvalt enese otsinguil nagu meie õpilasedki, kelle puhul tunneme siirast rõõmu kui meie juurest lahkudes saavad nad öelda, et leidsid ennast üles ning said jääda iseendaks."